

List intencyjny w sprawie przygotowania i organizacji II Kongresu Muzealników Polskich

Sygnatariusze niniejszego dokumentu postanawiają, co następuje:

1. Organizatorami II Kongresu Muzealników Polskich, zwanego dalej Kongresem, na zasadach partnerstwa są:
Stowarzyszenie Muzealników Polskich – inicjator Kongresu
oraz
Komitet Narodowy ICOM Polska,
Narodowy Instytut Muzeów,
Polskie Stowarzyszenie Inwentaryzatorów Muzealnych,
Stowarzyszenie Forum Edukatorów Muzealnych,
Stowarzyszenie Muzeów i Skarbców Kościelnych Ars Sacra,
Stowarzyszenie Muzeów na Wolnym Powietrzu w Polsce,
Stowarzyszenie Muzeów Sztuki Inżynieryjnej.
Stowarzyszenie Muzeów Uczelnianych.
2. Strony przyjmują, że Kongres odbędzie się w ostatnim kwartale 2026 roku.
3. Za przygotowanie programu Kongresu odpowiada Komitet Programowy, którego zasady pracy zostaną określone w odrębnym dokumencie tj. Regulaminie prac Komitetu Programowego II Kongresu Muzealników Polskich.
4. Za prace organizacyjne w tym za prowadzenie biura Komitetu Programowego odpowiada Narodowy Instytut Muzeów, którego przedstawiciel wchodzi w skład tegoż Komitetu Programowego.

Na założenia programowe Kongresu składają się:

- Uchwały I Kongresu Muzealników Polskich, które w znaczącej mierze niestety, nie zostały zrealizowane przez władzę publiczną. Uchwały te, podjęte 10 lat temu, wymagają rewizji i namysłu krytycznego, co jest istotnym zadaniem Komitetu Programowego II Kongresu Muzealników Polskich (KP II KMP).
- Definicja Muzeów podjęta na Zgromadzeniu Generalnym ICOM w dniu 24.08.2022 w Pradze.
- Statuty oraz inne dokumenty programowe sygnatariuszy listu intencyjnego.

- Postulaty środowiska muzealnego, w tym szczególnie wyrażane na zjazdach muzeów rejestrowanych.

Misja Kongresu:

Kongres Muzealników Polskich, jest emanacją i wyrazem nowoczesnego państwa obywatelskiego i uznaje swoje prawo do współdecydowania o kierunkach rozwoju polskich muzeów w dialogu i partnerstwie z władzą publiczną. Kongres jest zgromadzeniem stanów generalnych polskiego muzealnictwa, które chce przeprowadzić muzea przez zmianę globalnego ekosystemu. Uczestnicy Kongresu chcą wzmocnić swoją świadomość, że pełna wyzwani współczesność, wymaga od polskich muzeów znaczącego zwiększenia wysiłków, aby w oparciu o pochodzące z przeszłości zasoby dziedzictwa objaśniać społeczeństwu trudny i złożony współczesny świat.

Celem Kongresu jest:

- Mocne wyrażenie głosu środowiska, że Ustawa o Muzeach z dnia 21 listopada 1996 r., akt prawny, który nas ukształtował i którego dziedzictwo doceniamy, wyczerpał swoje możliwości nowelizacyjne. W rezultacie polskie muzealnictwo kategorycznie wymaga uchwalenia nowego Prawa o Muzeach odpowiadającego na wyzwania współczesności.
- Sztafeta pokoleń, czyli przekazanie dorobku I Kongresu Muzealników Polskich przez jego realizatorów, młodszemu pokoleniom polskich muzealniczej i muzealników.
- Ukazanie siły polskich muzeów muzealniczej i muzealników; ich kluczowej roli w wyzwaniu energii społecznej i tworzeniu więzów wspólnotowych.
- Dalsze budowanie narzędzi i ugruntowanie dokonanej zmiany mentalnej w celu zwiększenia w planowaniu działalności muzeów perspektywy publiczności, podkreślając rolę powszechnego prowadzenia badań publiczności.
- Praca na rzecz zrównoważenia ustroju muzeów w Polsce poprzez zwiększenie znaczenia i roli muzeów lokalnych i lokalności jako metody pracy muzealniczej i muzealników, w tym wypracowania nowych, bardziej skutecznych regulacji współpracy pomiędzy muzeum a organizatorem.
- Podkreślenie roli muzeów jaką w ciągu ostatniej dekady zajęły na gruncie edukacji formalnej.
- Wzmocnienie polityki kolekcjonerskiej polskich muzeów poprzez zwiększenie środków na zakup zbiorów, wypracowanie standardów w zakresie ewidencji, inwentaryzacji i przechowywania zbiorów.

- W ostatniej dekadzie muzea znacząco zmieniły swój wizerunek zewnętrzny wobec publiczności. Kolejnym celem jest zbudowanie przekonania dla potrzeby demokratyzacji i wzmocnienia polityki równościowej wewnątrz instytucji muzealnych, co związane jest z kwestiami z jednej strony podnoszenia kompetencji kadry zarządzającej, z drugiej zaś rozpoczęciem dyskusji o nowych modelach zarządzania muzeami.
- Zbudowanie mocnego frontu na rzecz poprawy dobrostanu polskich muzealniczek i muzealników, aby warunki płacowe, bytowe i rozwojowe wzmocniły przekonanie, że muzea są atrakcyjnymi miejscami pracy.
- Szukanie odpowiedzi na pytanie, jak muzea winny nadal się rozwijać wobec narastającej interdyscyplinarności ich aktywności.
- Wypracowanie nowej jakości i otwartości w relacjach muzea – biznes, w tym szczególnie muzea i turystyka.
- Odnalezienie się muzeów w rewolucji technologicznej, która obecnie trwa, a w szczególności rozwoju sztucznej inteligencji – i to nie tylko ze względu na możliwość zdecydowanego przyspieszenia wykonywania pracy w różnych sferach działania pracowników muzeum (m.in. w komunikacji, marketingu czy przy tworzeniu grafik i filmów), co przekładać się będzie zapewne na zwiększenie konkurencyjności muzeów (lub jej zmniejszenie) na rynku podmiotów czasu wolnego, ale także w kwestii wykorzystywania AI do tworzenia deepfake`owych treści, z którymi prędzej czy później muzea będą musiały się mierzyć chociażby w działaniach ekspozycyjnych czy edukacyjnych.
- Zabranie głosu w kwestii cyfryzacji dziedzictwa gromadzonego w muzeach, zarówno ze względów poznawczych, dostępnościowych i biznesowych, jak i ze względów bezpieczeństwa, które w czasie niepewności, jaki nam towarzyszy od 2022 r., winien być kluczowy.

Rezultatem Kongresu powinno być:

- Przedłożenie władzom publicznym, w tym Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Przewodniczącym Sejmowej i Senackiej Komisji Kultury uchwał kongresowych, w tym uchwały o potrzebie opracowania i uchwalenia ustawy Prawo o Muzeach.
- Znaczące poczucie uwspólnotowienia środowiska muzealnego w Polsce.
- Publikacja pokongresowa zawierająca treści ogłoszone na kongresie, przebieg debaty i podjęte uchwały.
- Szeroki pakiet komunikatów medialnych zawierający najważniejsze postulaty kongresu.

- Zbudowany i sformalizowany sojusz organizacyjny pomiędzy stowarzyszeniami działającymi w obszarze polskiego muzealnictwa, którego zadaniem będzie pełnienie straży nad realizacją postanowień kongresu.
- Zacieśnienie współpracy z środowiskami muzealników europejskich.